

103,6 100,3 Makenne collective
an desen stouren

Siddl. sa schied'ron Zick
d' geschicht van der leef. Jugend van de Hellduich
Van Pralkon erem lieve op Lefoty 2

Van desen sendung van lichte Anenden late mi gerok dass ~~ook~~ wil zekzeien
de met gieren vinnu de Anero konnen fir imak link belichment ze ezeten, am
bereed sin doerwer ze schriuen. An so lu mi ngefongen man Ezeten
van Wi' van enjen Zwanprekrueteren di wi de Kuch aus war van Pralkon
wan sa van dat aus sei Wi' lieve op Lefoty geschick luek.

Wi' geschick de Kuch war erwer, hien hat ~~sa fann~~ sijn Karabin an od d' Pasionette
man Kappel ewich getekt, zinn stiek fir hien well all die, die fir Waffe betalen
hien gonfen einfach van de Jugobaneren Perbinanen nider gemetzelt. Eine Freund
Pierchen van d'geze Lefotyer sa senger Kompanie sa wan inwergleeked wi' hien op
strot nach e Lefotyer bezinght luek: den Erny - An so ware se do zu 2 van Wi'
fir lieve: den Erny - - -

2
1

knapps. Den Erny hat ~~och~~ nach e puer Wierfele konzentriert Zoppen, un déi si mir awer eréischt gaang wéi mer soss näischt méi haten. Duerno hu mer Brennessele gepléckt fir ze kachen, mir hu schrecklechen Hunger gelidden, Brout hate mir scho laang keent méi ze gesi kritt. Et war eng fuerchtbar Zäit, ee Gléck datt mir zu zwee waren, ech mengen eleng wier ech net lieweg aus där Situatioun erauskomm (~~terribel, terribel!~~)

An der Tëschenzäit ware mir ëmmer virugaang an hu bei Lavamünd d'Grenz iwwerschritt. Aus dem *Lavantal* si mir iwwer Bleiburg bis op Eberndorf komm. Mir wollte Richtung Klagenfurt virugoën, awer iwwerall waren och Partisanen, si wollte Kärnten u Sloweniën annekéieren. Villach a Klagenfurt hate schons slowenesch Nimm. Och Triest hate si besat, dat huet Trst op de Stroosseschëlter geheesch. Nun, zu Eberndorf hu mir op eemol een englesche Poste gesinn (Déi 8. Arméi war aus Italiën erop an d'Steiermark ënnerwee) Den Erny an ech lafen dohinner, awer mir konnte leider keen englesch, de Posten huet kee Wuert gesot. Du sin op eemol Partisanen opgedaucht an hun äis rabiät mat virugeholl. Dun hu mir gesin, datt Eberndorf fir äis eng Fal gi war. D'Partisanen haten d'Hauptstrooss Richtung Klagenfurt zougesat. Do war keng Méiglecheet fir fort ze kommen, alles war voll ^{primär Zaldoten} Landser. Mir hun äis néiergeluegt a gewaart a gehofft, awer eis Hoffnung war ëmsoss. Op eemol si mir opgedriwwe gin a mir goufe Richtung Süden op Eisenkappel a Bewegung gesat, wat war dat fir een Trauerspill. Op engem anere Wee si mir elo erëm dorower a Jugoslawië gedriwwe gin. Mir waren de Partisanen ausgeliwwert, an déi goufen ëmmer méi queesch mat äis. Iwwer de Seebergsattel si mir erëm an dat schrecklecht Land erakomm, mir haten eng onheemlech Flemm. Ënnerwee krute mir alles ofgeholl wat e bëssche Wäert hat, op d'Stiwwele ware si besonnesch schaarf. Ech war *Gebirgsjäger* gewiescht an hat Schong un, déi konnt ech behalen. Den Erny hat Stiwwelen an huet déi missen erausgin. An d'Plaz hu se him ausgelaaht Sandale gin, anerer krute guer näischt an hu sech misste Lompen ëm d'Féiss bannen. An et gouf nach ëmmer nëmme Brennesselszopp z'iessen oder heiandsdo mol ee Stéck haart Brout vun engem matledege Bauer, dat war eise ganze Kascht. D'Kräften hu séier nogelooss an et gouf Doudeger, och hu mir der gesin, déi sech opgehang haten! Den Erny krut ganz béis Malariaufäll, dann huet hie sech laanscht d'Strooss geluegt a sot: »Pierre, géi du mat virun a looss mech leien, ech stierwe souwisou ». Dat koom natiirlech net a Fro, ech hun hie gestäipt a mat virugeschleeft. Dat war esou Enn Mee 1945. Et ware schons Wiederer iwwert äis néiergang an et huet vill gereent. Mir haten ëmmer déiselwecht Ënnerwäsch un, naass vum Schweess a vum Reen, an d'Déiercher hu sech bemierkbar gemaach, et gouf der all Dag méi. Et war eng schrecklech Zäit!

Du koume mer op eng Plaz wou ganz vill Zaldoten op enger Wiss louchen. Den Erny an ech waren enger Menung: och dohinner leien ze goën, well mir waren um Enn. Do hu mir dun e puer Deeg am Zelt vegetéiert bis d'Partisane bei äis komm si fir Fräiwëlleger ze siche fir bei d'Bauern an d'Hee schaffen ze goën. Den Erny, als Bauerejong, huet sech direkt gemellt, a mir si getrennt gin. Mir hun äis och net méi erëm gesin. Den Erny as nämlech ee Mount viru mir heem komm an dat Joër drop am Summer an der Musel erdrunk. Hien hat ee Schlag kritt, d'Malaria hat séngem Häerz zevill zougesat, hie war nëmme 22 Joër al gin.

D'Partisanen hun dun awer d'Situatioun lues a lues an de Grëff kritt. Op eemol war eng preisesch Feldkichen do, a mir kruten all Dag ee Stéck Brout an eng dënn Zopp, awer dat war besser wéi guer näischt. Den Erny hat säin Zelt matgeholl, du hat ech alt d'Chance datt ee mech mat op eng Scheier geholl huet, déi nobäi war, do louche mir op der Gänn am dréchenen. Ënnert de Partisane waren awer richteg kriminell Brütten. An der Nuecht hu sech e puer Mann ee Prisonnéier aus der Scheier gekroopt an hun en zesumme geschlon. Déi aarm Kärelen hu Kreesch gedon an ëm Hëllef geruff, 't konnt

awer keen eppes man, si hätten direkt geschoss. Op déi Manéier sin der en etlech doutgeschlo gin.

Ech hun op eemol näischt méi am Leif behalen, ech war total erledigt an hun op mäin Enn gewaart. Du sin ech awer wéi duerch ee Wonner zesumme mat anere Kranken op Novo Celje an ee Lazarett komm. Dat war esou em den halwe Juni. Ech weess net méi, wéi mir dohinner transportéiert goufen. Do hu preisesch Doktere sech em äis gekëmmert esou gutt si konnten. Mir waren awer wéinstens ennerdaach, an no e puer Deeg hun ech d'Essen nees am Leif behalen. Et gouf nëmme *Griess-suppe*. Mir haten och Feldbetter, et war esouguer eng Zännstatioun do mat engem gudden Dokter. Deen huet sech em mech bekëmmert, well méng Zänn waren an engem miserabelen Zoustand. D'Behandlung huet sech an d'Längt gezun, an ech hat näischt dergéint. Si hu mir eng Prothes gemaach fir déi véier Zänn déi se mir gerappt haten. — *no e puer Takt muss gitt et werden*
D'Partisane waren awer och hei zimlech rabiät. Da koum esou ee Brigang an de Schlofsall, huet no eppes gesicht, a scho war et fort! Ech hat nach mäi Portmonni, dora war ee sëlwer 10-Frangstéck mat der GRANDE-DUCHESSE Hien hëllt mer de Portmonni of a stécht en an d'Täsch.

Ech muss nach soën, datt mir am Lazarett gläich de Kapp *ratzekahl* geschuer kruten! Du ware mer d'Leis emol lass, awer d'Fléi nach net!

No engem gudde Mount Lazarettopenthalt sin ech dun entlooss gin, et war den 22. Juli. Zu Celje op der Gare as ee Convoi zesumme gestallt gin, an a Véiwaggönen as et dun op ee laange, laangen Transport gaang. Wéi mir aus de Waggöne geklomm sin, du ware mer zu Zemun ukomm, ee Viruert vu Belgrad. Mir si bei d'Save gedriwwe gin, jhust beim Zesumme floss mat der *Donau*. Do hu mir äis alleguer - mir waren e puer honnert Mann - misse plakeg ausdin an an d'Waasser goën. D'Fraën awer net, déi hun nogekuckt. Du goufe mir opgedeelt, een Deel as bestëmmt gi fir a Mazedoniën (Skolpje) anerer koumen an de Montenegro. Ech war bei enger Grupp fir an d'Batschka op der ungarischer Grenz. Mir sin dun no Norden op Sombor gefuer, fir um Militärflughafen ze schaffen. Ech hu weder ee Lëtzebuerger nach een Elsässer ze gesi kritt. Ech si vill méi spéit gewuer gin, datt d'Ausländer oftransportéiert gi ware während ech am Lazarett war.

Zu Sombor war et déck warem an d'Aarbecht war schwéier. No e puer Deeg hun ech erëm schlapp gemaach a koum an d'Géigend vun Apatin an ee Lager. Do hu mir zwar näischt brauchen ze schaffen, mee z'iesse gouf et net vill. Mir hun do regelrecht vegetéiert a mir hate bal all Dag Doudeger. Wann s de moies aus dem Stréi opgestan bas, da konnt et sin datt dän Noper ewell an der Eiwegkeet war. Ech hun ëmmer gehollef, déi doudeg Komeroden ze begruuen an hu bei jidderengem ee Vaterunser gebiet mam Rousekranz am Grapp - deen hat ech nach gerett kritt. Wann ech deemools net mäi Glawe gehat hätt, da wier ech och net um Liewe bliwwen. Ech hu vill, ganz vill gebiet...

Ech hat do awer och Frëndschaft a Komerodschaft fond. Do war ee Feldgeeschtleche bei äis, een Theologieprofessor vun der Uni Freiburg/Breisgau, mat deem hun ech mech vill ennerhalen. Hien huet mir alt heemlech een Ee gin dat hie vum Paschtouer vum Nopeschduerf kritt hat. Wéi hie mat deem Kontakt krut weess ech net. An da war do nach ee gudde Komerod, de Peter VON SOELDER vu Meran, dee gouf spéider Dokter. (~~Eng Dose Joër méi spéit hun ech hien, zesumme mat ménger Fra, doheem besicht~~). Mir waren een «intellektuellen» Trio an hun héichkarätég Conversatioune geféiert.

Elo hat ech ewell ee ganz Joër keng Nouvelle méi vun doheem, dat huet fatzeg op d'Moral gedréckt, besonnesch well ech esou ganz vag Informatiounen hat datt am leschte Wanter ganz schwéier Kämpf bei äis am Eisléck waren. Ech hat net méi vill Hoffnung méng Elteren a besonnesch méng Mamm nach erëm ze gesin.

Awer dun as dach nach ee Wonner geschitt. Enges Daags, et war de 27.08.1945, koum eng Kutsch an d'Lager gefuer mat engem serbeschen Dokter. Och mir haten ee Wiener